



SHIBA INU

RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI (RAS)

SHIBA NO-KAI
2023-2027

Förord

Meningen med rasspecifika avelsstrategier (RAS) för shiba är att de ska vara utformade för att passa just denna ras. RAS står på fyra ben:

- population
- mentalitet
- hälsa
- exteriör

Det är inte alltid så att dessa fyra områden väger lika tungt under alla perioder i en rasutveckling. Rasen har under 2000-talet drabbats av en kraftig popularitetsökning. Från att länge ha legat på knappt 30 registreringar per år, har under 2000-talet registrerats cirka 135 hundar. När efterfrågan ökar finns en risk att uppfödare sänker kraven på avelsdjuren för att kunna möta efterfrågan. Detta sätter högre press på områdena exteriör, mentalitet och hälsa samtidigt som populationen vinner på den ökade avelsbasen. Det är lätt att fokusera för mycket på de mätbara faktorer som återfinns inom populationsanalysen, när rasen idag kanske står inför helt andra problem. För att underlätta för uppfödarna, är det angeläget med ett tydligt RAS.

Svenska Kennelklubbens (SKK) generella avelspolicy är överordnad detta dokument och ska alltid följas. Den innefattar:

- Prioritera avel för mentala egenskaper anpassade till rasernas funktion och samhällets krav.
- Prioritera avel som gynnar avkommans möjlighet till ett långt liv utan hälsostörningar.
- Prioritera exteriör avel som gynnar god funktion och förebygger förekomsten av icke önskvärda egenskaper hos avkomman.
- Prioritera avel av hundar med naturlig fortplantningsförmåga.
- Verka för en låg andel nära släktskapsparningar för att därmed minska inavelsökningen i hundraserna; medverka till att enskilda individer eller grupper av närbesläktade individer inte överutnyttjas i aveln.
- Verka för att minska antalet avelsrestriktioner, som inte är relaterade till hundrasernas sundhet men begränsar möjligheterna till ett effektivt utnyttjande av befintliga hundmaterial; vid behov ta bort avelshinder mellan rasvarianter/raser, vilka bygger på olikheter i enskilda genpar t ex färg, hårlag och storlek.

Innehåll

Rasens Historia	3
Ras och rasklubb i Sverige.....	3
Rasen i omvärlden	4
Sammanfattning av rasstrategier	5
Population	5
Hälsa	5
Mentalitet.....	5
Exteriör	5
Population	6
Historik.....	6
Nuläge.....	6
Avelshundsanvändning.....	7
Ålder på avelsdjur	8
Mål.....	9
Strategi.....	10
Hälsa	10
Historik.....	10
Nuläge.....	10
Hudproblem.....	11
Höftledsdysplasi(HD)	12
Armbågsdysplasi (ED)	12
Patella	13
Slutsats.....	13
Mål.....	13
Strategi.....	14
Mentalitet/Funktion	14
Historik.....	14
Nuläge.....	14
Mentalbeskrivning.....	15
Slutsats.....	16
Mål.....	16
Strategi.....	16
Exteriör	18
Historik.....	18
Nuläge.....	18
Slutsats.....	19
Mål.....	19
Strategi.....	19
Källor	20
Arbetsgång.....	20

Rasens Historia

I Japan har man funnit skelettrester av hundar som är snarlika dagens shibor. Dessa skelettrester har daterats till minst 7 000 till 8 000 år tillbaka. Shibor var till en början ingen enhetlig ras. Den bestod av närliggande varianter av hundar i olika delar av landet som användes till samma typ av arbete, d v s jakt på småvilt. Sedan urminnes tider har små hundar kallats shiba inu runt Nagano-bergen. En möjlig förklaring till namnet är den röda pälsfärgen som liknar bladen i snårskogen på hösten (snår, liten buske heter shiba på japanska). En annan troligare förklaring är att i äldre tider kallades alla små saker för shiba.

Från Shinshu-distriktet kom en variant av shiba, från Gifu-distriktet kom Mino-hundarna och från Tottori och Shimane-distrikten kom Sanin-hundarna. Dessa olika hundtyper smälte samman till det vi idag kallar shiba. Därför kan vi fortfarande urskilja olika typer inom rasen. Skillnader kan tex vara nosens längd, mer eller mindre markerat stop, eller olika röda färgnyanser.

Klubben för bevarandet av de japanska hundraserna Nihon Ken Hozonkai, kallat Nippo, grundades 1928. Dr Saito bildade klubben tillsammans med några goda vänner; Tatsuo Nakajo som var expert på Shinshu-shibor, Masayu Ishikawa som var expert på Mino/Gifu-shibor samt Mazuso Ozaki som koncentrerade sig på Sanin-shibor. Dessa män gjorde ett fantastiskt arbete med att leta efter och katalogisera hundar inom sina områden. Att etablera en standard för de japanska raserna var ett tidigt mål. Den 6:e november 1932 hölls den första nationella utställningen i Tokyo.

Efter andra världskriget hade antalet rasrena shibor decimerats betydligt. Under uppsikt av Nippo-organisationen restaurerades återigen shibor. Tio shibor nämns som de som har haft störst betydelse för att åter bygga upp stammen.

Det registreras ungefär 50 000 shibor per år i Japan (Japanska kennelklubben och Nippo tillsammans). Varje år hålls 42 lokala och 8 regionala Nippo-shower, samt en mycket stor nationell utställning som hålls under hösten.

Ras och rasklubb i Sverige

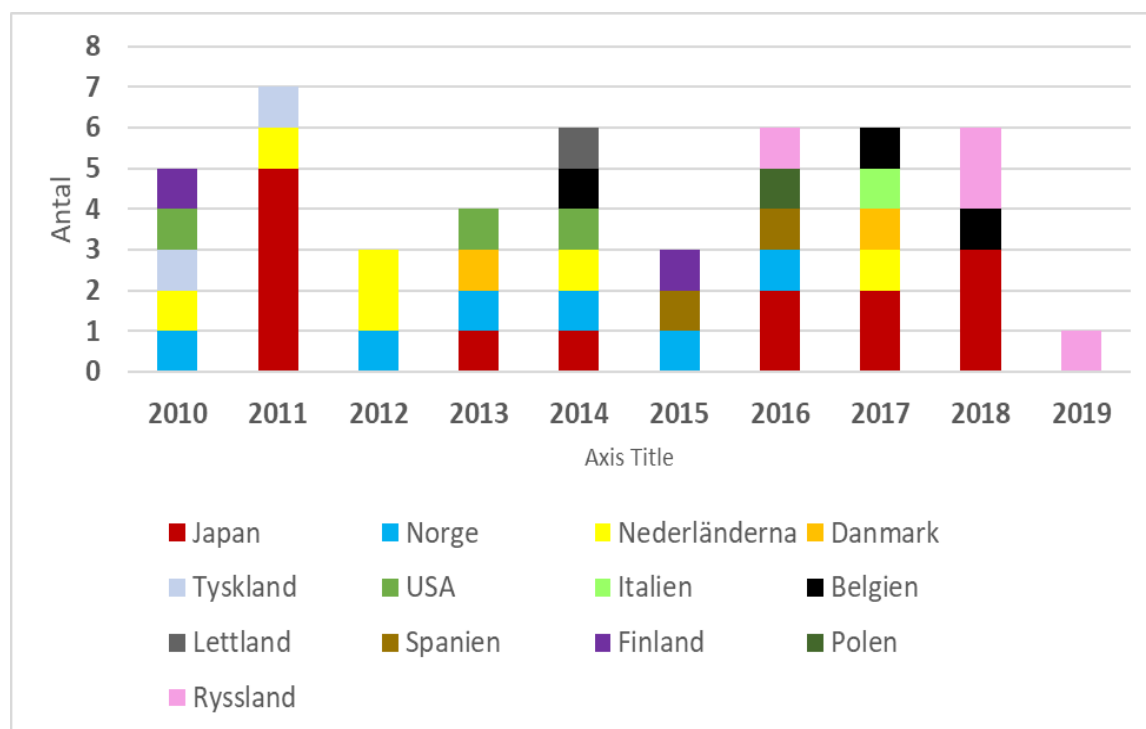
Sverige och Italien var de första länderna i Europa att föra in rasen. De första shiborna importerades till Sverige 1972 av Inga och Bror Carlsson, Manlötens kennel. Tikarna Akiwaka Hime och Sachijishi Hime anlände i maj och i december kom hanhundarna Maritsukio och Wakatake. I oktober 1973 föddes den första kullen shibavalpar efter Maritsukio och Akiwaka Hime, två röda hanar, Manlötens Bokai och Banzai samt två cremefärgade tikar, Beni My-Loo och Beni Yasmin. På den tiden var creme en tillåten färg. Beni My-Loo är mamma till Manlötens Tomodati, den tidens stora stjärna i utställningsringarna. Tomodati var fallen efter Benitama Of Yoshikensow, importerad från Japan 1977. Han lämnade 16 kullar med 42 registrerade valpar efter sig – dessa valpar utgjorde ca 25% av svenska shibabeståndet 1984.

Akiwaka Hime, Maritsukio och Wakatake fick stor betydelse i shibaaveln. Ättlingar efter dessa hundar finns än i dag. I takt med stigande intresse för rasen har ett flertal kennlar etablerat sig och idag finns det ca 30 aktiva uppfödare. Rasklubben uppmuntrar såväl nya som gamla uppfödare att gå SKKs uppfödarutbildning för att få en bra grund att verka utifrån som uppfödare.

Den svenska rasklubben för shiba, Shiba-No-Kai, bildades 1983 och har nu drygt 300 medlemmar och ingår i Svenska Spets- och Urhundsklubben (SSUK). Shiba No-Kai ger ut tidningen Shiban fyra gånger per år och anordnar årligen en officiell utställning samt en mängd aktiviteter för sina medlemmar tillsammans med de aktiva lokalavdelningarna runt om i landet.

Rasen i omvärlden

Ett livligt avelsutbyte har skett och sker fortfarande mellan uppfödare runt om i Europa. Under perioden 2010-2019 importerades 96 hundar och av dessa har hittills 47 hundar gått i avel, dock är många av de som importerades 2019 är ännu för unga för att gå i avel. Av de importer som används i avel kommer flest från Japan, följt av Norge, Nederländerna och Ryssland. Från Sverige har också shibor exporterats till olika länder runt om i världen. Vi hittar idag många hundar från olika länder och olika blodslinjer i den svenska aveln.



Figur 1 Antalet importer som använts i avel under 2010-talet angivna under sina registreringsår. Importer som ej gått i avel ingår inte i tabellen.

Sammanfattning av rasstrategier

Nedan sammanfattas kortfattat de strategier som uppfödare och ägare av avelshund rekommenderas att förhålla sig till. I respektive avsnitt längre fram i RAS återfinns detaljerad information.

Population

- Att i avel föredragsvis använda obesläktade individer och import
- Att inavelsgraden understigande 2,5 % på 5 generationer efterföljs
- Att endast i undantagsfall avla på djur som ger samma eller högre inavelsgrad än 6,25%
- Att ingen hane blir far till mer än 5% av valparna födda under en 5 års period
- Att använda äldre hanhundar
- Att uppmuntra ägare att inte kastrera sin hanhund för att öka avelsbasen
- Att inte avla på för unga hundar och gärna vänta tills hunden är över 22 månader

Hälsa

- Att bara avla på friska djur
- Att vara försiktig och avla på shibor som har visat eller har allergi.
- Att uppmuntra uppfödarna att HD-röntga sina hundar
- Att arbeta för att inte ED ska bli ett problem för rasen
- Att informera uppfödarna och shibaägarna om att rapportera in hundar som har problem med sjukdomar till avelsrådet
- Att inte avla på individer som av veterinär har konstaterat sjukdom.
- Att svara på enkäter gällande hälsa som uppfödare samt delta på medlems-/uppfödarmöten
- Att arbeta för att bredda rasens genetiska variation och därigenom bibehålla rasen som den sunda hund den är idag

Mentalitet

- Att avla på individer med en god mentalitet
- Att uppfödaren bör använda sig av BHP-beskrivning som ett verktyg i sitt avelsarbete
- Att inte avla på hundar som visar en överdriven rädsla eller aggression i vardagliga situationer

Exteriör

- Att uppfödare i sin avel prioriterar att rasens särdrag avseende exteriör och utstrålning (utan extrema överdrifter) bevaras
- Att avel endast sker på shibor med rastypiskt temperament
- Att informera domare och speciellt nya domare på rasen om shibans särdrag
- Att uppmuntra uppfödare att meritera sina avelsdjur på utställning

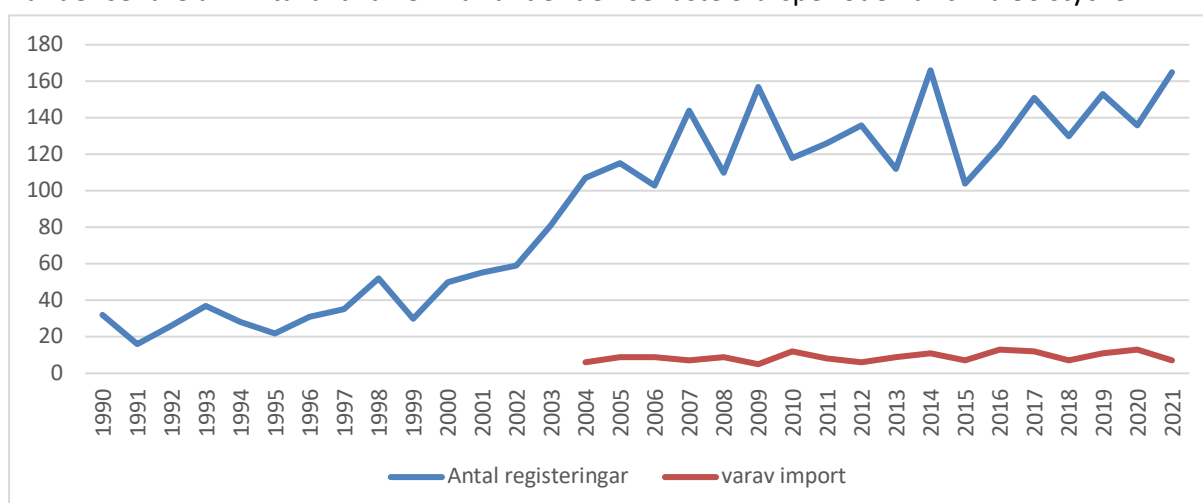
Population

Historik

Historisk sett har rasen haft en god genetisk variation och många möjliga kombinationer som nyttjats väl. Avelsarbetet har genomförts med transparens och utbyte av erfarenheter och kunskaper gällande uppkomna problem och frågeställningar.

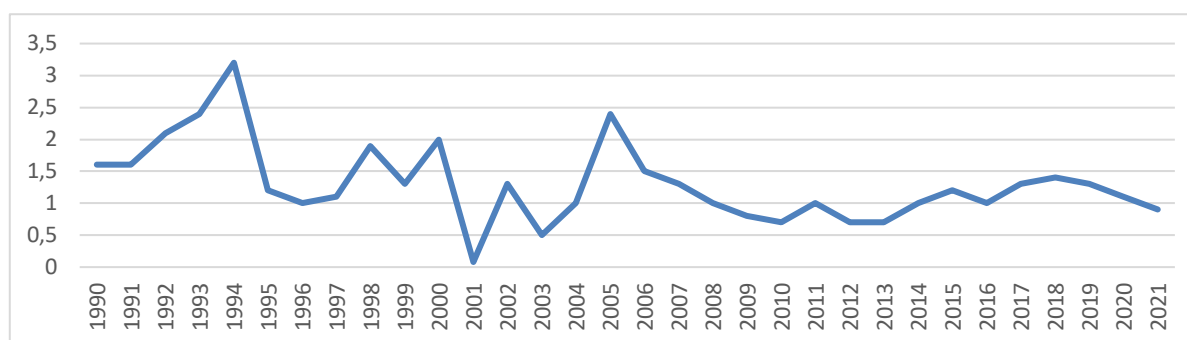
Nuläge

Antalet registrerade shibor i Sverige visar en något ökande trend under åren 2012 – 2021 med ett genomsnitt på 138 registreringar per år. Detta trots att efterfrågan på valpar har ökat markant under senare år. Antal aktiva kennlar under den senaste 5-årsperioden är cirka 30 stycken.



Figur 2 Antalet registrerade shibor i Sverige från 1990

Inavelsökningen är kontinuerligt lågt beräknat på fem generationer i avelsdata (SKK). Under perioden 2012 – 2021 är den genomsnittliga ökningen av inavelsgraden 1,1 %. Endast 4,2 % av kullarna under perioden som har en inavelsgrad högre än 6,25 %. 1 % var också högre än 12,5 %.



Figur 3 Inavelsgrad sedan 2000

Shibors genomsnitt kullstorlek är drygt tre valpar. Så har de varit sedan lång tid tillbaka. Antalet valpar som är dödfödda eller dör i låg ålder, är få.

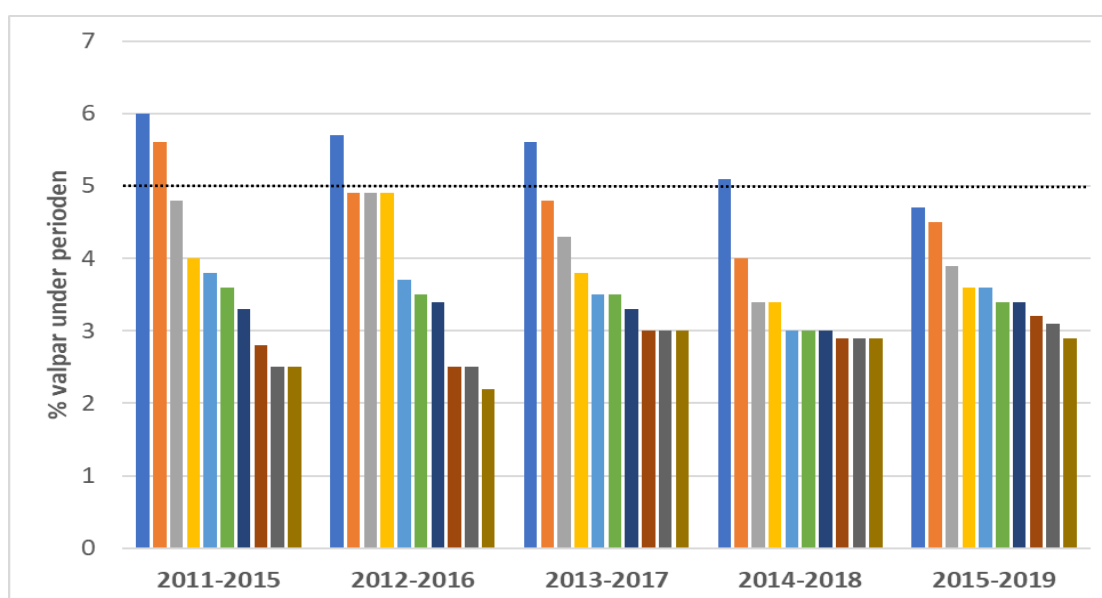
En risk finns att man använder för få hanhundar och att enskilda avelsdjur får en allt för hög andel barnbarn, vilket kan påverka den genetiska variationen negativt i kommande

avelarbete. Importer har alltid betydelse för den inhemska populationen om det är så att familjen inte finns representerad sedan tidigare i Sverige.

Avelshundsanvändning

Hanhundar

Historiskt sett har ett antal hanhundar varit mycket dominerande i rasen. Detta har dock främst varit innan införandet av RAS och under en tid med mycket låga registreringssiffror och liten tillgång till kvalitetsmässigt goda hanhundar. Enligt RAS ska ingen hanhund bli far till mer än 5 % av valparna födda under en femårsperiod. Figur 4 visar att antalet hanhundar som överanvänds, dvs är far till mer än 5 % av totala antalet födda valpar under en 5-årsperiod, minskar och var totalt 3 individer för hela perioden 2011-2019, då samma hane översteg kvoten vid mer än en 5-årsperiod. Ingen av de hanar som gått i avel under den senaste femårsperioden har kommit över 5%-gränsen. Under denna period registrerades 613 valpar, vilket innebär att ingen hanhund blev far till fler än 30 valpar.



Figur 4 Hanhundsanvändning i 5-årsperioder från 2011. Varje period visar de 10 mest använda hanhundarna.

Detta medför att en hanhund som i yngre dagar givit för den perioden maximalt antal valpar, kan användas igen efter ett antal år, när det är fler årskullar som ligger till grund för uträkningen av hans kvot. Det vore slöseri att inte återigen använda en hanhund som visat sig vara god nedärvare när det gäller hälsa, mentalitet och exteriör bara för att han fyllt sin kvot under sina första fem år som avelshane. Andra anledningar till att inte maximera antalet valpar efter en specifik hanhund är att det inte skulle bli ekonomiskt försvarbart att importera hanhundar från t ex Japan, om den bara skulle få användas för ett fåtal kullar, samt att uppfödare tenderar att behålla sina avelshanar för sig själva om antalet kullar begränsas för mycket.

Tikar

Shibor får i allmänhet inte så stora kullar. Kullstorleken är lite drygt tre valpar i genomsnitt. Det gör, med de maximalt fem kullar man kan ta på en tik, att få av dem kan anses ha lämnat för

många avkommor efter sig. Här kan man dock se det som att det är en fördel att fertila tikar som lämnar större kullar går mer i avel än tikar som lämnar små kullar därför att hög fertilitet, dvs att en tik ger fler valpar per kull, är ett sundhetstecken.

Barnbarn

Då varje avkomma har en far men två far- och morfäder kan antalet barnbarn uppgå till cirka dubbla antalet egna valpar utan betydande risk för alltför starkt inflytande av en enskild hane eller tik på rasen. Värden för maximalt rekommenderad nivå skulle då ligga vid ca 62 barnbarn om vi ser över senaste femårsperiod. Det blir inte helt relevant att jämföra hundar från olika tidsperioder på detta sätt eftersom hundar som gav barnbarn under tidigare femårsperioder skulle ha ett lägre tak än 62.

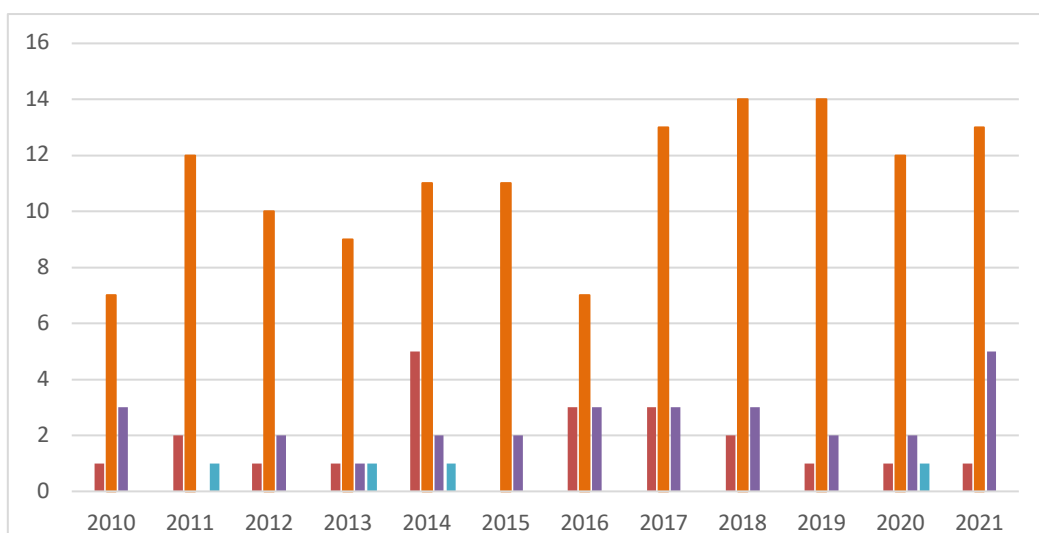
Utvärdering 2015-2019

I föregående RAS anges att ingen hanhund ska bli far till mer än 5 % av valparna födda under en femårsperiod. 72 hanhundar har använts i avel under denna period och ingen är far till mer än 5 % av valparna, se figur 4.

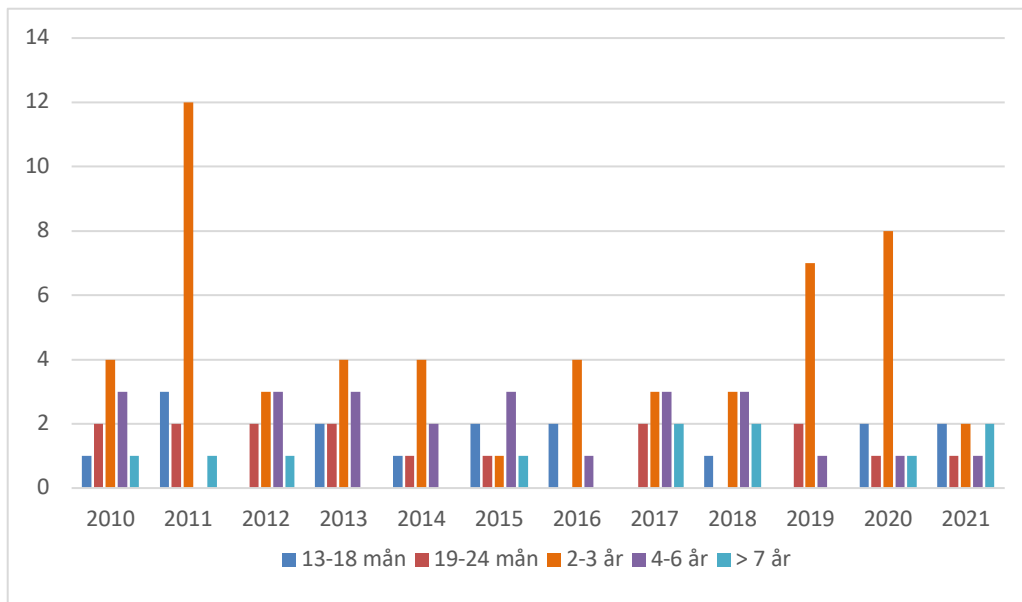
I hälsoenkäten 2018 (se bilaga 1) framkom att 25% av shiborna var kastrerade, vilket är en ökning med 7% i jämförelse med hälsoenkäten 2007. Om alltför många hundar och då framför allt hanar kastreras, krymper avelsbasen.

Ålder på avelsdjur

Det finns flera anledningar till att inte avla på alltför unga djur. Dels ska en hund inte användas förrän vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs fysiska mognad och beteende (SKK's grundregel 3:3). Detta gäller framförallt tiken som har ett stort inflytande på hur valparna präglas. Dels visar sig vissa ärftliga sjukdomar inte hos den yngre hunden, tex allergier som tar tid att diagnostisera. Det är också svårt att helt utvärdera en hunds exteriör innan den är fullvuxen. SKK's avelskommitté rekommenderar därför att avelsdjur, framförallt tikar, bör vara 2-3 år gamla vid avelsdebuten och aldrig yngre än 18 månader (enligt djurskyddslagen).



Figur 5 Tikars ålder vid första valpkull. Antal kullar per åldersintervall respektive år.



Figur 6 Hanars ålder vid första valpkull. Antal kullar per åldersintervall respektive år.

Utvärdering 2017 – 2021

Ingen kull har fötts där tiken har varit yngre än 18 månader. Ca 9 % har fått sin första kull vid 19-24 månaders ålder. Det är för övrigt mest vanligt att låta tiken få valpar efter två års ålder (se Figur 5).

När det gäller hanarna är det annorlunda, då fler hanar gör avelsdebut i lägre ålder än tikar. Dock har andelen hanar med tidig avelsdebut (13-18 månader) minskat successivt under 2000-talet. Om man tittar på den senaste femårsperioden har andelen hanar med avelsdebut före 2 årsålder minskat till 22%, varav 10% debuterade redan vid 13-18 månaders ålder. Motsvarande siffror för perioden 2007 – 2011 var 33 respektive 23 %. När det gäller hanarna så har de naturligtvis inte samma påverkan på valparnas utveckling. Shibani är också en förhållandevis frisk ras som inte har någon specifik rassjukdom som kan debutera först vid en viss ålder.

Mål

Långsiktiga mål

- Att verka för att fler unika kombinationer görs för att öka avelsbasen
- Att ingen hane eller tik får för stark inflytelse i rasen
- Att kunna göra en säker bedömning av avelsdjurens kvalitet både vad gäller hälsa och exteriör innan de används i avel.
- Att antalet hanhundar som kastreras minskar.

Kortsiktiga mål

- Öka antalet hanhundar i avel
- Att inget avelsdjur, tik eller hane, bör paras före 22 månaders ålder.
- Bibehålla en låg inavelsgrad och hög genetisk variation

Strategi

- Att informera om SKK:s grundregler samt djurskyddslagar i tidning och på hemsida.
- Att fortsätta informera uppfödare om fördelen med att vänta med att använda avelsdjur i avel tills de är vuxna både mentalt och exteriört.
- Att arbeta aktivt för att avelsbasen inte skall minska genom information, utbildningar av uppfödare och hanhundsägare.
- Att utbilda och anordna möten i SKK avelsdata och hunddata för gamla och nya uppfödare och hanhundsägare.
- Att uppmuntra nya uppfödare att gå på SKK Uppfödarutbildning.
- I aveln föredragsvis använda obesläktade individer och import.
- Att följa den allmänna rekommendationen att ingen kombination ska ha en högre inavelskoefficient än 6,25%.
- Att avelsdjuren bör vara 22 månader vid avelsdebut.
- Att använda genomtänkta import av nya avelsdjur samt uppmuntra hanhundsägare att inte kastrera sin hanhund för att öka populationen.

Hälsa

Historik

Shiba är en frisk ras och har lyckats hålla en stor bredd i aveln med få recessiva defekter. Medelåldern för rasen är 10,5 år, vilket är bra. Många shibor blir både 14 till 16 år.

Hälsoenkäter är utförda 2007 och 2018 (bilaga 1) och påvisar att rasen upplevs som frisk och fri från hälsoproblem enligt hundägare av rasen. Enkäten är distribuerad genom rasklubbens kanaler och utanför via sociala medier. Antalet svar år 2007 var 236 och år 2018 erhöles 304 svar. De omfattade lika många tikar som hanar.

För att minimera risken för utveckling av höftledsdysplasi (HD) hos avkomman, införde SKK år 1997 krav på röntgen av höftleder vid parning och registrering av valpar. Sedan detta krav införts har dock inte HD minskat hos rasen. Se vidare under rubriken höftledsdysplasi nedan.

I den senaste hälsoenkäten har hud noterats som ett område som bör uppmärksammas. Allergi hos hund är inget nytt utan finns hos ett flertal raser och kan orsakas av väldigt många orsaker.

Nuläge

Shiba är idag fortsatt en frisk ras. Enligt Agria breed profiles (2011-2016) har shiba värdet 0,97

viket innebär att rasen statistiskt sett är friskare än genomsnittsrasen. Ett tal under 1 visar att rasen är friskare än genomsnitt och ett tal över 1 sjukare en genomsnittsrasen.

Rasen har inte behov med några nya hälsoprogram. Uppfödarna fortsätter med frivilliga undersökningar gällande hundens hälsoaspekt. Shiba No Kais avelsråd samlar kontinuerligt in hälsodata, HD-resultat och dödsorsaker från hundägare. Klubben arbetar också för att ta del av andra länders dokumentation för att på så sätt notera eventuella hälsoaspekter i rasen.

Hudproblem

Allergi är en förvärvad eller medfödd benägenhet att reagera med ett överdrivet immunförsvar mot ett främmande ämne, allergen. Allergener är vanligtvis proteiner som finns i t ex pollen, mögel, hår, etc. Även födoämnen kan innehålla allergener. Allergener kan tillföras kroppen genom inandning, via huden eller via maten.

Atopi är den vanligaste formen av allergi hos hund och innebär en ärftlig benägenhet att utveckla allergi mot allergen i omgivningen. Symptom på allergi hos hund är klåda. Klådan sitter framför allt på undersidan av kroppen, exempelvis tassar, öron, buk, armhålur, ljumskar eller på huvudet, vanligen runt ögonen och på nosen.

Enligt hälsoenkäten 2007 finns hudproblem i rasen. För 62 hundar (26%) har det angetts att de lider av upprepade/långvariga hudproblem/klåda.

I hälsoenkäten 2018 (bilaga 1) angav cirka 15% att deras shiba haft upprepade eller långvariga hudproblem/klåda. Av dessa angav 46 stycken att hudproblemen konstaterats av veterinär bero på allergi, vilket är 10% av alla shibor som ingick. Bland shiborna som ingick i 2007-års enkät var det totalt 13,5% som konstaterats lida av allergi. Detta antyder att allergi inte har ökat i rasen men är fortfarande rasens största problem och som uppfödare bör man inte att använda hundar i avel med allergier.

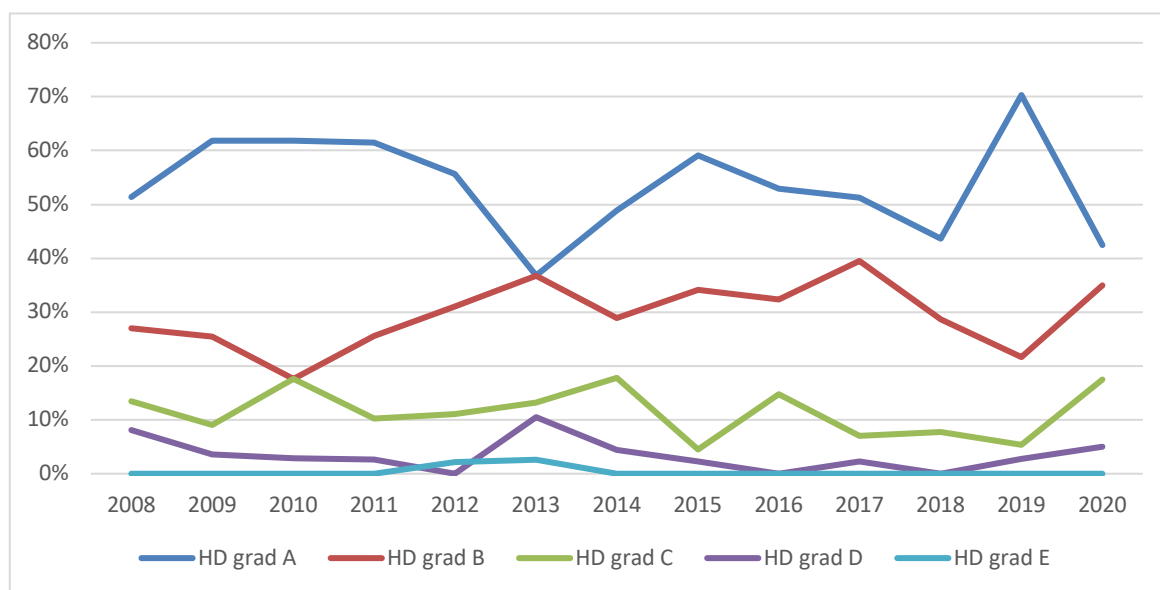
Höftledsdysplasi (HD)

Shiba har krav på känd HD-status inför parning för att registrering av valpar ska göras. Däremot finns det inte något krav på att avelsdjuren ska vara fria (A eller B).

Endast 5,8 % av alla kullarna under perioden 2008 – 2021 hade en förälder med C-höfter och endast i 1 fall D-höfter. 2,4 % hade okänd status trots SKKs krav. Det hävdas ofta att HD-resultatet för en shiba inte är relevant då en så liten och lätt ras sällan får besvär av en HD-defekt. Det stämmer förmodligen när det gäller C-höfter, endast med grav HD kan en shiba få besvär, särskilt när den blir äldre. Frågan om fler B- och C-höfter också leder till fler D- och E-höfter är idag oklar.

HD ärvs polygent (flera gener är inblandade) och det är en kombination av ärftlighet och miljöpåverkan såsom mat och motion, som bidrar till defektens uppkomst och grad.

Andelen friröntgade (A och B) shibor ligger kontinuerligt på cirka 85 %, med väsentliga variationer mellan åren. Andelen shibor med C-höfter har ökat något de senaste åren medan D-, och E-höfter fortfarande är försvinnande få.



Figur 7 Utveckling av HD-resultat 2010-2020 i % av antalet röntgade hundar efter undersökningsår. Endast svenskfödda hundar ingår.

Med anledning av en försämrad HD-status i de flesta raser under 2000-talet, tillsatte SKK en utredning 2017 för att försöka finna orsaken/orsakerna till detta. 2019 presenterades resultaten av utredningen, vilken kom fram till att försämringen med stor sannolikhet beror på förändringar i rutinerna kring HD-röntgen, bl.a. byte av sederingspreparat till muskelavslappande medel och övergång från analog till digital avläsning. Detta innebär att HD-statusen inte har blivit sämre utan det är avgränsningen mellan graderna som ändrats. I praktiken innebär detta att vissa hundar som tidigare fick A, idag skulle få ett B, och att vissa B-hundar istället skulle få ett C. Det är därför ej sannolikt att vi kommer att se någon förbättring av HD-statusen.

Med anledning av detta har de lång- och kortsiktiga målen ändrats. När andelen hundar med C-ökar leder det även till att avelsbasen minskar. Därför har strategin när det gäller användningen av en hund med HD C i avel, ändrats till att även den hund som inte tillför nya gener till den svenska shibapopulationen också kan användas sparsamt i avel om de är friska, har bra mentalitet och en rastypisk exteriör.

Armbågsledsdysplasi (ED)

Detta är ett samlingsbegrepp för olika utvecklingsrubbingar i armbågsleden. Liksom vid höftledsdysplasi påverkar både arv och miljö. Röntgenundersökning görs för att påvisa eventuell förekomst och grad av sekundära benpålagringar/artros, vilket visar att någon av dessa utvecklingsrubbingar föreligger.

Under åren 2017 – 2021 har 40 shibor röntgats, vilket är cirka 6 % av registrerade hundar. Av dessa fick 5 hundar resultatet ED grad 1, vilket är en högre andel än tidigare. Övriga hundar var

utan anmärkning. Dock är antalet alltför begränsat för att dra några slutsatser.

Patella

Patellaluxation innebär att knäskålen (patella) kan förflyttas från sin normala position antingen utåt (lateral luxation) eller inåt (medial luxation). Det senare är det mest vanliga. Anomalin har en komplex bakgrund. Exempel på orsaker är: utplaning av knäskålens och/eller knäledens ledyta, utplaning av lårbenets rullkammor och/eller eftergift i knäledens ledband, ledkapsel och omkringliggande muskulatur. Förändringen kan även orsakas av felaktig vinkel mellan lårben och lårbenshals och/eller av onormal riktning på lårbensaxeln. Förändringarna i lårbenet kan i sin tur orsakas av felaktig mineral- eller hormonomsättning.

Många hundar med patellaluxation är symtomfria men felet kan konstateras genom palpatorisk undersökning av knäleden. Palpation innebär att man undersöker genom att bara använda händerna. I gravare fall uppträder återkommande eller konstant hälta. Om knäskålen är permanent luxerad får hunden en typisk, knäande gång.

Sedan 2001, när patella (lös knäskål) började registreras centralt av SKK, och till och med 2020 har 66 shibor undersökts och av dem hade 7 (11 %) patella mediallyt grad 1, tre stycken (5 %) patella mediallyt grad 2, och resten (84 %) utan anmärkning (ua).

2017 – 2021 har resultat för 5 shibor som undersökts för patella registrerats hos SKK. Av dessa var samtliga utan anmärkning

Slutsats

Avelsarbete är ett omfattande och långsiktigt projekt, det är viktigt att beakta både hälsa, rastyp och mentalitet. De är av stor vikt att uppfödarna beaktar sundhet och hälsa framför titlar och meriter. Avelskombinationer bör göras enligt god avelssed. Individer som har dålig hälsa eller mentalitet skall inte användas i avel.

Mål

Långsiktiga mål

- Att bibehålla rasen frisk och sund.

Kortsiktiga mål

- Att vara försiktig att inte avla på hundar som varit allergiska eller har haft symptom på allergi
- Att skaffa mer information om vilka hudproblem och allergier som finns i rasen och orsaken till dessa.
- Att utvärdera HD-status hos avkomma efter hund med C-höfter .

Strategi

- Genom att delta på uppfödarträffar och informationsspridning få alla uppfödare att ta ansvar och arbeta med rasens fortsatta hälsa och välmående.
- Att inom varje fem års period skicka ut enkät riktad till uppfödare/hundägare. Där man som uppfödarna uppmuntrar sig själv och sina valpköpare att svara på enkäten.
- Samla in diagnoser och dödsorsaker för att hålla en koll på rasens hälsa till avelsrådet.
- Informera om nyttan med att HD röntga sin shiba.
- Informera om eventuella hudproblem och tilltänkta orsaker kan vara för att dessa uppkommer.
- Att endast avla på friska djur.

Mentalitet/Funktion

Historik

I Japan används tre ord, som kombineras för att beskriva shibans mentala utstrålning. Det första och viktigaste är Kan-I – som visar sig i en kombination av mod, lugn och harmoni. Hunden utstrålar säkerhet, backar inte undan och flackar inte med blicken. Det andra är Ryosei – en hund med detta är lojal, lydig och lyhörd sin förare och agerar snabbt på sin förares kommando även i pressade situationer. För detta krävs en hund som är intelligent och har mod, dvs har Kan-I. Dessa två begrepp går alltså hand i hand. Det tredje är Soboku – varmed menas naturlig skönhet. Shiban ska spegla raffinerad enkelhet och sober elegans. Den ska föra sig med förfining och värdighet.

För en korrekt shiba, måste alla dessa tre delar finnas med. En modig, majestätisk hund med stor inre styrka, kombinerad med en obrottslig lojalitet och tillit till sin ägare. Viktigt är att shiban uttrycker inre kvaliteter som koncentration, intelligens och absolut närvaro. Detta ska speglas i shibans uppträdande och hållning, men framför allt i dess blick. Ögonens uttryck anses därför som det allra viktigaste på en shiba. Japanerna via Nippo-organisationen värdesätter en shibas rätta mentalitet så högt, att man tveklöst sätter en exteriört något sämre hund före en hund med bättre exteriör, om man genom hundens uttryck uppfattar att den har den för rasen rätta mentaliteten.

Nuläge

Hundens psyke är avhängigt både ärftliga och miljömässiga faktorer.

Shiban har mycket ursprungligt i sitt beteende, vilket ibland visar sig som en avvaktande inställning mot okända människor och en ovilja till att bli hanterad av främlingar. Därför kräver den ofta en hel del socialisering och handhavandeträning för att fungera optimalt i vårt svenska samhälle. För en del krävs mer träning än för andra. Misslyckas man med denna träning kan det t ex vara svårt att få sin hund undersökt av veterinär eller hanterad av utställningsdomare. Det är förståeligt att nybörjare på shiba inte alltid lyckas ge sin hund rätt träning från början. Men en

erfaren shibaägare som t ex en uppfödare bör klara av det. Om en shiba som tränats rätt ändå inte går att ställas ut så beror det med största sannolikhet på att hunden har en olämplig mentalitet. Dessa hundar bör inte gå i avel.

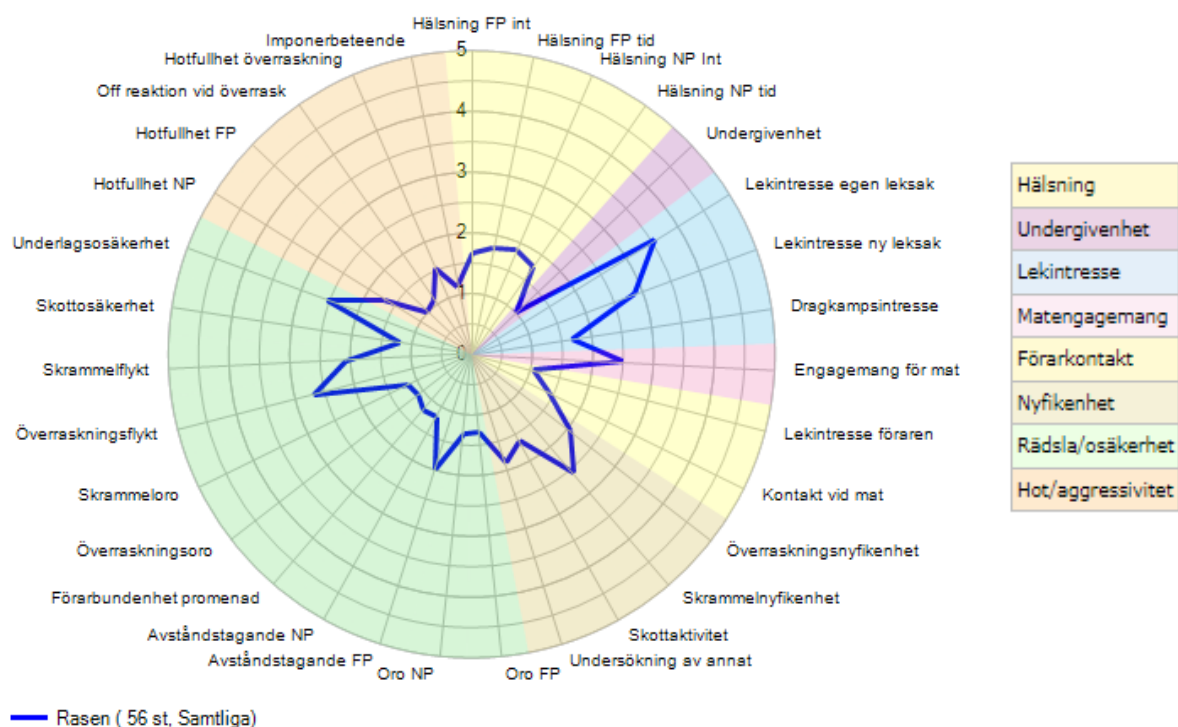
Målet är dels att bibehålla den mentalitet som efterfrågas för shiban i Japan dels att föda upp shibor som fungerar väl i vårt svenska samhälle. Detta är inget som står i motsatsförhållande till varandra. En shiba ska vara modig och dess mod gör också att den bör fungera väl i de vardagliga situationer den utsätts för i vårt samhälle.

Rasen har inga krav på mentalbeskrivningar men rasklubben vill hålla sig uppdaterad om rasens mentala status genom att uppmana fler hundägare att utföra Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH) på sina Shibor.

Mentalbeskrivning

Då MH (mentalbeskrivning hund) är främst framtaget för bruks- och tjänstehundar så har klubben beslutat att mentaltestet BPH (Beteende- och personbeskrivning hund) som började användas 2012 är det som bäst passar att beskriva mentaliteten hos shiba.

Ett spindeldiagram har tagits fram baserat på de 50 hundar som har genomfört BPH fram till och med 2021 (se Fig 8). Totalt har 55 shibor startat, 5 hundar har avbrutits av beskrivaren. Detta är dock för få shibor för att få ett representativt genomsnittsvärde, och därför är det önskvärt att fler shibor genomgår BPH.



Figur 8 Spindeldiagram avseende shibor fram t o m 2021. Den blå linjen visar medelvärdet.

RM = Rasmedelvärde

Moment	RM
Hälsning FP int	1,7
Hälsning FP tid	1,8
Hälsning NP Int	1,9
Hälsning NP tid	1,8
Undergivenhet	1,0
Lekintresse egen leksak	3,5
Lekintresse ny leksak	2,9
Dragkampsintresse	1,7
Engagemang för mat	2,5
Lekintresse föraren	1,0
Kontakt vid mat	1,4
Övriga nyfikenhet	2,1
Skrammelnyfikenhet	2,6
Skottaktivitet	1,6
Undersökning av annat	1,9

Oro FP	1,3
Oro NP	1,3
Avståndstagande FP	2,0
Avståndstagande NP	1,2
Förarbundenhet promenad	1,2
Övriga oro	1,1
Skrammeloro	1,2
Övriga flykt	2,7
Skrammelflykt	2,1
Skottosäkerhet	1,2
Underlagsosäkerhet	2,5
Hotfullhet NP	1,7
Hotfullhet FP	1,0
Off reaktion vid överrask	1,1
Hotfullhet överraskning	1,5
Imponerbeteende	1,1

Slutsats

Mentalitet är svårt att mäta men den allmänna uppfattningen är att den blivit bättre hos våra shibor jämfört med tidigare år. Ett bra stöd från uppfödaren till valpköparen kan ge den unga shiban bättre förutsättningar, men en individ som har ett genetiskt bagage som t ex yttrar sig i överdrivna rädslor kan inte ens den mest erfarna hundägare lyckas bra med. Det är alltså av yttersta vikt att uppfödarna prioriterar en bra mentalitet hos sina avelsdjur.

Mål

Långsiktiga mål

Att rasen har rastypiskt temperament där rasens mod prioriteras och där individerna väl passar in i vårt svenska samhälle.

Kortsiktiga mål

- Att fler hundar mentalbeskrivs med BPH och får rasens mentalitet dokumenterad (100 shibor).
- Att hundar med överdrivna rädslor och/eller aggressionsproblem inte går i avel.
- Att andelen hundar som tilldelas den nya beteckningen "Disqualified" på grund av oacceptabel mentalitet minskar.

Strategi

- Att få uppfödare att ta ansvar för att inte avla på hundar som visar överdriven rädsla eller aggression i vardagliga situationer.
- Att informera om vikten av att fler hundar mentalbeskrivs med BPH så att en idealprofil för rasen kan tas fram.

- Uppfödare bör använda sig av BPH beskrivning som ett verktyg i sin avel t ex genom att låta avelsdjur och deras avkomma utföra en beskrivning.
- Rasklubben sponsrar sina medlemmar till de ägare som anmäler sin hund till BHP.
- Rasklubben anordnar själva tillfällena med BHP till sina medlemmar och uppfödare.

Exteriör

Historik

Shiban är en japansk ras och det är hemlandet som har ansvaret att informera omvärlden hur en shiba ska se ut exteriört. I Japan är det organisationen Nihon Ken Hozonkai, eller "Nippo" som den kallas, som är rasklubb och som skriver rasens standard. Denna standard är inte skriven enligt samma mall som FCI använder och därför finns det också en FCI-standard som till innehåll liknar Nippostandarden men som inte är lika detaljerad.

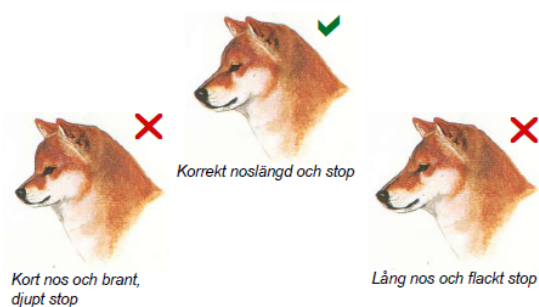
2020 uppdaterades shibans domarkompendium (se www.shiba-no-kai.com) vars kommentarer till FCI-standarderna har Nippostandarden som grund. Kompendium beskriver vad som är viktigt i bedömningen av en shiba.

Det talas ibland om att man i Japan anser att rörelserna och hundens konstruktion är av underordnad betydelse. Det kan ha sin riktighet på så sätt att goda rastypiska särdrag alltid ska prioriteras över sådana detaljer som är gemensamma för flertalet hundraser. I Sverige är vi också noggranna med att en hund inte ska behöva uthärda smärtor på grund av sin exteriör. Det är därför också viktigt att vi i aveln undviker hundar med alltför raka vinklar vilket för individen kan innebära begränsningar i dess förmåga till rörelse och funktion och på sikt kan orsaka ledproblem.

Nuläge

Shiban har flera exteriöra särdrag som är viktiga att behålla. Görs inte det kan shiban utvecklas till att bara bli en liten spets av obestämd ras. De särdrag som vi i dagsläget därför bör prioritera är:

- Ett rastypiskt huvud med god bredd och väl utvecklade kinder.



- Triangelformade ögon som är så snedställda så att de pekar mot öronens yttre bas.
- Öron som är väl framåtlutade och kupade.



- Tydlig könsprägel som avspeglar sig i uttrycket, där hanen ska ha ett intensivt uttryck och tiken ett milt.

- Korrekta färgmarkeringar i de tre tillåtna färgerna.



Under senare år är allt vanligare att shibaägare tränar och tävlar med sin shiba i olika hundsporter såsom rallylydnad, agility, nosework och viltspår. Rasklubben ser mycket positivt på denna utveckling och har som mål att uppmuntra fler shibaägare till detta. Dessutom för att tävla i olika hundsporter krävs en bra, stabil

Slutsats

Antalet registreringar har hållit sig på samma nivå under de senaste 10 åren. Efterfrågan på valpar har varit mycket stor. Det har tyvärr gjort att motivationen att meritera avelsdjuren har sjunkit eftersom uppfödarna får avsättning för sina valpar ändå. Det finns en relativt stor variation exteriört bland shiborna och den generella kvalitén har inte ökat trots att populationen ökar. Antalet anmälda på utställning har sjunkit. Ett annat problem är att samma hundar bedöms mycket olika från gång till gång, dvs att samsynen bland domarna hur en shiba ska bedömas inte är tillfredsställande.

Ibland motiverar uppfödare avsaknaden av utställningsmeriter hos sina avelsdjur med att individerna ifråga inte vill visa sig på utställning. Dock, en shiba, med ett rastypiskt temperament med mycket mod, ska inte ha några problem med att vistas på en utställning och hanteras av en domare. Mentalitet och exteriör går hand i hand hos en korrekt shiba.

Mål

Långsiktiga mål

- Att bibehålla rasens karakteristiska särdrag.

Kortsiktiga mål

- Att informera domare och speciellt nya domare på rasen om shibans särdrag.
- Att uppmuntra uppfödare att meritera sina avelsdjur på utställning.
- Att uppfödarna motiverar sina valpköpare att delta i utställningar.

Strategi

- Att uppfödare i sin avel prioriterar att rasens särdrag avseende exteriör och utstrålning (utan extrema överdrifter) bevaras
- Att avel endast sker på shibor med rastypiskt temperament

Källor

Haskett, Gretchen & Houser, Susan, The Total Shiba, Alpine Publications 1997

Domarkompendium för Shiba, Shiba-No-Kai 2009

Hälsoenkät utförd av Shiba-No-Kai 2007 och 2017 (bilaga 1)

SKK's Avelsdata: <https://hundar.skk.se/avelldata/>

Statistik över ögonundersökningar www.thejapaneseshibainuclubofgreatbritain.com/health

Arbetsgång

- I början av juni 2020 öppnade klubben en diskussionsgrupp på Facebook, där uppfödare och andra intresserade kunde ge sina synpunkter på hur mål och strategier i RAS ska se ut. Gruppen annonserades på hemsida, i tidningen samt på klubbens Facebooksida. Alla uppfödare som var medlemmar bjöds in till gruppen och sedan tillkom flera andra intresserade. Alla strategier och mål har lagts ut, vilka sedan har diskuterats.
- I juli 2020 uppdaterades RAS med ny statistik samt förslag skrevs på ändringar i mål och strategier utifrån denna statistik och diskussionerna på Facebook-sidan.
- I mitten av juli 2020 visades förslaget på reviderat RAS på klubbens hemsida och Facebook sida med önskemål om kommentarer.
- På hösten 2020 godkändes den av Shiba – No-Kai styrelse och skickades in till SSUK.
- Under 2021 inväntades kommentarer från SSUK. Under 2021 avgick Lotta Arborelius, Helena Löfvendahl och Charlotta Mellin från avelskommittén
- RAS uppdaterades av styrelsen, under ledning av Inger Persson efter synpunkter från SSUK
- Mars 2022 återsänds RAS till SSUK för godkännande.
- April 2022 Ras återsändes åter till Shiba -No-Ka för ändringar då SKK har gjort väsentliga förändringar i sina rekommendationer för RAS.
- Augusti 2022 RAS sänds åter in till SSUK efter att gjort betydande förändringar i upplägget.

Malmö 2022-08-18
Styrelsen Shiba No-Kai

Bilaga 1

Sammanställning av riktad hälsoenkät för shiba 2018

av Charlotta Mellin

Denna enkät riktade in sig på allergi och ögonproblem, som är kända problem i rasen. Vi har sedan tidigare kunnat konstatera att shiba för övrigt är en mycket frisk ras.

Vi fick in 304 svar, jämt fördelat mellan hanar och tikar. Enkäten var öppen för de som var födda 2015 och tidigare. Det gällde även avlidna hundar som var 37 st, varav de äldsta var födda år 2000.

Enkäten kunde göras anonymt, men det stora flertalet fyllde uppgiftslämnare och hundens namn/reg nr. Endast 24 st (8%) var helt anonyma.

LIVSLÅNGD

Medellåldern på avlidna hundar var 10,5 med ett spann på 2,7 – 15 år.



24 stycken har kommenterat vilken sjukdom som ledde till avlivning. Endast en har angivit allergi som orsak. De flesta av sjukdomarna var åldersrelaterade.

HUDPROBLEM



De flesta av de 14 % som angivit att hunden har klåda har svarat att det debuterade tidigt, från 7 veckor till 2 år. Enstaka har svarat 6-8 år.

Av de 46 st som svarat att hunden har hudproblem har symptomen varit klåda 83%, hårfall (2%) och annat (15%). "Annat" kan vara rodnad mellan tårna, hot spots, klåda vid pälsfäring.

Av de 31 st som svarat att hudproblemen orsakats av allergi fördelas orsaken så här:



Av dessa var det 28 (totalt 9% av alla deltagare) som svarade att allergi konstaterats av veterinär genom test eller uteslutningsmetod. 25 st hade fått diagnosen av veterinär med specialkompetens på hudsjukdomar.

Av de som angivit hudproblem men ej på grund av allergi har orsaken ibland varit hormonrelaterad (tikar vid löp), sekundärt till annan sjukdom, t ex hypotyreoos, svampinfektion, tillfällig klåda som gått över av sig själv, mm.

ÖGON

33 av 304 har någon gång haft ögonproblem varav 23 har besökt veterinär på grund av problemen.



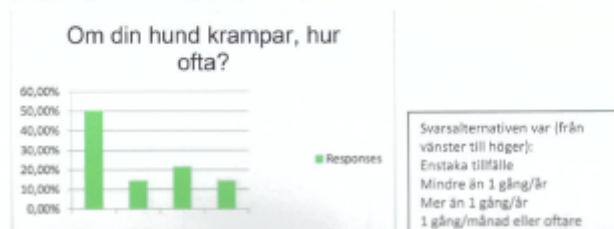
Majoriteten har orsakats av tillfällig infektion som gått över med antibiotikasalva eller hängt ihop med allergi. Två har haft sveit i samband med livmoderinfektion, en glaukom (grön starr), två grå starr varav en tidigt, en med inlångsamt ögonfransar.

I enkäten svarar 11 att hunden är ögonlöst. Sju svarar att resultatet var UA. Fem var undersökta med gonioskopi. Fyra UA och en med PLD (pektinalligamentsdysplasi) totalt/totalt >3/4.

Följande frågor lades till enkäten på önskemål av Svenska Spets- och Urhundklubben:

KRAMPER

14 (4,6%) anger att hunden någon gång haft kramp.



Medelåldern för när kramperna började var 7,5 år (1-14 år)

Av dessa 14 har 2 fått diagnosen epilepsi av veterinär varav en medicineras. Övriga har krampat, oftast någon enstaka gång, av okänd anledning.

HJÄRTA

Sju (2,3%) har haft något problem med hjärtat. Tre med lätta blåsljud, Några problem vid ålderns höst, en tillfälligt efter ett huggormsbett.

DIABETES

Ingen med detta problem.

HYPOTYREOS

1 st (0,3%) har denna diagnos, vid 8 års ålder.

HYPERTYREOS

Ingen med detta problem.

ADDISON'S SJUKDOM

1 st (0,3%) har denna diagnos

CUSHINGS SJUKDOM

1 st (0,3%) har denna diagnos, vid 10 års ålder.

ANNAN KRONISK SJUKDOM

12 st (4%) har angivit en sådan diagnos, dock är det tveksamt om man förstått frågan rätt eftersom svaren varierar från anaplasmosis och nefrit till magkatarr/IBS och artros (som även anges under ledproblem.

LEDPROBLEM

29 st (10%) har någon sådan diagnos. 3 st med patellaluxation varav två opererats. Fem med artros, de flesta från högre ålder men några tidigt. En med förkortade framtår som ganska tidigt utvecklade artros i övriga tår fram. Ett flertal har angivit att hunden har höftledsfel, dock utan kliniska symptom.

KASTRERING

76 st (25%) är kastrerade

22 har angivit orsak:

Temperamentsproblem/stress: 5

Livmoderinflemmation: 4

Kryptochism: 2

Prostataproblem: 1

Bersvärliga löp/skendräktighet: 3

För att kunna ha hunden på dagis: 1

Ska ej gå i avel/förebyggande: 6